

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 405/2023-45

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša a sudcov Ladislava Duditša a Libora Duľu (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej A. K. JUDr. NOVÁČKOVÁ s. r. o., Mandľová 28, Bratislava, IČO 36 699 705, v mene ktorej koná advokát a konateľ Mgr. Zdenko Nováček, proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 5Cdo/150/2022 z 28. februára 2023 takto

r o z h o d o l :

1. Uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 5Cdo/150/2022 z 28. februára 2023 **b o l o p o r u š e n é** základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základné právo na rovnosť v konaní podľa čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a jej právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 5Cdo/150/2022 z 28. februára 2023 **z r u š u j e a v e c v r a c i a** Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na ďalšie konanie.
3. Najvyšší súd Slovenskej republiky **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľke trovy konania v sume **796,28 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľky do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 23. júna 2023 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), práva na

rovnosť v konaní podľa čl. 47 ods. 3 ústavy a podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, základného práva na pokojné užívanie majetku podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) uznesením všeobecného súdu označeným v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovateľka navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť, priznať jej primerané finančné zadosťučinenie vo výške 30 000 eur a náhradu trov právneho zastúpenia.

2. Ústavný súd uznesením č. k. IV. ÚS 405/2023-18 z 10. augusta 2023 prijal ústavnú sťažnosť sťažovateľky na ďalšie konanie v celom rozsahu.

3. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka a žalovaný sú súrodencami a podielovými spoluvlastníkmi rodinného domu a ďalších nehnuteľností na ulici [REDAKOVANÉ] (ďalej len „nehnuteľnosti“). Sťažovateľka je ich väčšinou spoluvlastníčkou v spoluvlastníckom podiele 83/120 (69,17 %), žalovaný je ich menšinovým spoluvlastníkom v spoluvlastníckom podiele 31/120 (25,83 %); zostatok spoluvlastníckeho podielu vo veľkosti 6/120 (5 %) prináležal do 9. februára 2017 ich zosnulému otcovi.

4. Po smrti otca žalovaný zabral celý spoločný dom len pre seba a svoju rodinu, vymenil na ňom všetky zámky a sťažovateľku vylúčil z akéhokoľvek jeho užívania. Výzvy sťažovateľky na sprístupnenie a umožnenie užívania nehnuteľnosti žalovaný odmietol.

5. Žalobou z 20. septembra 2017 sa sťažovateľka domáhala proti žalovanému uloženia povinnosti: (i) vydať jej kľúče od spoločného rodinného domu, (ii) umožniť jej užívať spoločné nehnuteľnosti v rozsahu jej spoluvlastníckeho podielu a (iii) uhradiť jej sumu 8 225 eur s príslušenstvom z titulu vydania bezdôvodného obohatenia za obdobie od 10. februára 2017 do 10. septembra 2017, počas ktorého žalovaný bezdôvodne užíval jej väčšinový spoluvlastnícky podiel.

6. Okresný súd Bratislava II (ďalej len „okresný súd“) sťažovateľkinej žalobe vyhovel rozsudkom pre zmeškanie č. k. 13C/58/2017-61 z 20. júna 2018 po tom, čo sa žalovaný riadne nedostavil na súdom nariadené pojednávanie. Predvolanie na pojednávanie nariadené na 20. jún 2018 bolo žalovanému doručené 5. júna 2018, žalovaný sa z pojednávania ospravedlnil 18. júna 2018 (len 2 dni vopred) z dôvodu dovolenky (od 20. júna 2018 schválenej až 15. júna 2018 (pre ktorú však žalovaný nielenže nepredložil žiaden dôkaz, pretože dovolenkový listok doložil až *ex post*; ale túto dovolenku si nechal vypísať až 10 dní po tom, ako sa o termíne pojednávania dozvedel).

7. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) uznesením č. k. 14Co/65/2019-130 z 25. júna 2019 (ďalej len „uznesenie krajského súdu“) odvolanie žalovaného, ktorým namietal nesplnenie podmienok na vydanie rozsudku pre zmeškanie v zmysle § 274 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“), odmietol, stotožňujúc sa s názorom okresného súdu, že došlo k ich splneniu. Uznesenie krajského súdu bolo žalovanému doručené 19. septembra 2019 postupom podľa § 111 ods. 3 CSP (ako neprevzaté sa vrátilo späť súdu, preto nadobudlo v ten deň aj právoplatnosť) a tiež 21. februára 2020, keď nový advokát žalovaného počas nahliadnutia do súdneho spisu okresného súdu si obsah uznesenia krajského súdu odfotil, čo potvrdzuje úradný záznam.

8. Žalovanému teda dvojmesačná prepadná lehota na podanie dovolania podľa § 427 CSP uplynula už 19. novembra 2019, resp. 21. apríla 2020. Napriek uvedenému Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) uznesením č. k. 5Cdo/150/2022 z 28. februára 2023 (ďalej len „napadnuté rozhodnutie“) dovolanie žalovaného z 20. augusta 2020 nielenže pripustil, ale mu na úkor právnej istoty a majetkových práv sťažovateľky ešte aj vyhovel.

II.

Argumentácia sťažovateľky

9. Dovolací súd absenciou odôvodnenia svojich právnych záverov v podstatných otázkach tejto veci, ktoré sú súčasne aj v priamom rozpore s obsahom spisu a príslušnými ustanoveniami Civilného sporového poriadku, porušil najmä právo sťažovateľky na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, ako aj jej právo na pokojné užívanie majetku podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu, keďže (i) spochybnil sťažovateľke priznaný a už aj vymožený finančný nárok vo výške 8 225 eur a tiež (ii) sťažovateľke znemožnil užívať nehnuteľnosť v jej väčšinovom spoluvlastníckom podiele (keďže exekúcia vymoženého tohto nepeňažného práva bola z dôvodu napadnutého rozhodnutia zastavená uznesením Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 46Ek/2995/2021 zo 16. mája 2023).

10. Sťažovateľka vo svojom vyjadrení k dovolaniu namietala rozpor s § 427 CSP pre jeho oneskorenosť, pretože uznesenie krajského súdu bolo žalovanému doručené jeho zaslaním poštou na adresu pracoviska advokáta žalovaného: „[REDAKOVANÉ]“, z ktorej sa táto zásielka 19. septembra 2019 vrátila späť súdu ako neprevzatá, čím sa podľa § 111 ods. 3 CSP považovala za doručenú. Predmetnú adresu advokát žalovaného explicitne uvádzal nielen vo svojom splnomocnení zo 14. augusta 2018, vo svojich podaniach zo 17. augusta 2018, 11. decembra 2018, 13. decembra 2018, ale ako adresu ju má registrovanú aj v Slovenskej advokátskej komore, teda bolo povinnosťou advokáta si na tejto adrese zabezpečiť doručovanie.

11. Napriek námietke sťažovateľky najvyšší súd po konštatovaní, že „Zároveň dovolací súd považuje za potrebné uviesť, že dovolanie žalovaného bolo podané včas, nakoľko nedostatok v doručovaní uznesenia odvolacieho súdu jeho právnomu zástupcovi bol odstránený“, nevysvetlil, v čom spočíval údajný nedostatok v doručovaní, ktorý údajne mal byť dodatočne odstránený. Z napadnutého rozhodnutia nevyplýva žiaden titul, na základe ktorého dovolací súd poprel účinky doručenia podľa § 111 ods. 3 CSP už k 19. septembru 2019, čím zaťažil svoje rozhodnutie vadou nepreskúmateľnosti.

12. Z obsahu súdneho spisu vyplýva aj skutočnosť, že žalovaný sa s obsahom odvolacieho rozhodnutia reálne oboznámil najneskôr 21. februára 2020, keď prostredníctvom svojho advokáta podľa § 92 ods. 2 CSP nahliadol do súdneho spisu, z ktorého si podľa úradného záznamu vyhotovil fotografie (aj fotografie uznesenia krajského súdu). K momentu podania dovolania (20. augusta 2020) bolo odvolacie rozhodnutie žalovanému doručené už skoro rok a pol roka poznal jeho podrobný obsah. Na uvedené dovolací súd v napadnutom rozhodnutí neprihliadol.

13. Sťažovateľka sa až počas nahliadnutia do súdneho spisu 10. mája 2023 (po doručení napadnutého rozhodnutia 5. mája 2023) dozvedela o pokyne najvyššieho súdu krajskému súdu z 30. júna 2022, v ktorom uviedol, že doručenie uznesenia krajského súdu na fyzickú adresu

advokáta nie je možné považovať za účinné, pretože v súlade s § 11 ods. 1 a § 29 ods. 1 prvou vetou zákona č. 305/2013 Z. z. o elektronickej podobe výkonu pôsobnosti orgánov verejnej moci a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o e-Governmente) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o e-Governmente“) a § 821 ods. 3 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“) je súd povinný doručovať písomnosti advokátovi do elektronickej schránky. Uvedené skutočnosti však najvyšší súd do odôvodnenia napadnutého rozhodnutia nepožal. Uvedeným postupom najvyšší súd (i) vlastnou konkrétnou právnou argumentáciou porušil prísnu koncentráciu dovolacieho konania podľa § 431 a § 434 CSP (keď žalovaný zákonom o e-Governmente nikde neargumentoval), (ii) sťažovateľke nedal možnosť sa k tejto právnej argumentácii súdu vyjadriť, (iii) sťažovateľke uprel aj právo napadnúť uvedené posúdenie opravným prostriedkom.

14. Sťažovateľka preto nemohla namietat, že žiadne z uvedených ustanovení zákona o e-Governmente neupravuje povinnosť súdu doručovať písomnosti stranám výhradne elektronicke. Rovnako túto povinnosť súdu neupravuje ani § 821 ods. 3 zákona o súdoch, ktorého obsahom sú len povinnosti advokáta voči súdu, a nie naopak. Technická nemožnosť elektronickeho doručovania tu vyplývala z č. l. 136 súdneho spisu, na ktorom bolo uvedené, že „*Písomné vyhotovenie rozhodnutia zo dňa 25.06.2019 nie je podpísané členku senátu JUDr. Darinou Kuchtovou z dôvodu, že v čase elektronickeho podpisovania je na dovolenke.*“, čím v záujme predídania ústavou zakázaným prietahom v konaní bolo uznesenie krajského súdu expedované účastníkom len v jeho písomnej podobe, ako to predpokladá aj § 17 ods. 4 zákona e-Governmente.

15. Názor najvyššieho súdu, že za účinné doručenie sa považuje len elektronicke doručenie, a to najmä v čase, keď účastník dokonca už pol roka aj reálne disponuje dotknutou písomnosťou súdu s možnosťou jej konkrétneho napadnutia, predstavuje podľa sťažovateľky neopodstatnený formalizmus.

16. Dôkazom tohto formalizmu je aj skutočnosť, že ani sťažovateľke nebolo rozhodnutie krajského súdu doručené elektronicke, rovnako ako jej elektronicke nebolo doručené ani tu napadnuté rozhodnutie; tieto jej boli doručené len poštou.

17. K nenaplneniu predpokladov na vydanie kontumačného rozsudku podľa § 274 CSP najvyšší súd v odôvodnení napadnutého rozhodnutia uviedol, že „*Z podkladov súdneho spisu je zrejmé, že žalovaný bol od začiatku konania aktívny, reagoval na výzvy zo strany súdu a svoju neprítomnosť na pojednávaní včas ospravedlnil.*“.

18. V tejto súvislosti sťažovateľka uviedla, že nerozporuje názor dovolacieho súdu, že aktivita účastníka konania by mala brániť vydaniu kontumačného rozsudku. Sťažovateľka však zastáva názor, že tento princíp je uplatniteľný len tam, kde v rozpore s čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 5 CSP zároveň nedochádza k jeho zneužívaniu na oddiaľovanie meritórneho prejednávania a rozhodnutia veci, čomu práve majú zabrániť písm. a) a b) § 274 CSP (že ospravedlnenie má byť podané včas a z vážnych okolností), ktoré neboli v jej právnej veci splnené.

19. Žalovaný si až 10 dní po už doručení predvolania na pojednávanie (5. júna 2018 vs. 15. júna 2018) nechal dodatočne vypísať svojvoľnú dovolenku práve na termín pojednávania (20. jún 2018), okresnému súdu uvedené oznámil až po ďalších troch dňoch bez akéhokoľvek zdokladovania podľa čl. 8 CSP. Žalovaný bol v dotknutom konaní aktívny len „na oko“, keďže ním domáhaná aktivita

v podobe návrhu svedkov nebola akokoľvek spôsobilá negovať jeho priznanie vyplývajúce z SMS komunikácie, v ktorej potvrdil nielen vymknutie sťažovateľky, ale aj skutočnosť, že ju do domu nepustí, pričom nikdy a nijako ani nespochybnil jej finančné nároky.

20. Sťažovateľka vo svojom vyjadrení upozornila dovolací súd na splnenie podmienky na vydanie rozsudku pre zmeškanie podľa § 274 písm. b) CSP, pretože ospravedlnenie žalovaného nebolo podané včas, čo zhodne konštatoval aj krajský súd vo svojom rozhodnutí, keď uviedol, že sa nedá tvrdiť, že by sa žalovaný z pojednávania ospravedlnil včas.

21. Pokiaľ by u žalovaného nastali naozaj vážne okolnosti, pre ktoré by sa nariadeného pojednávania nemohol zúčastniť, zmeškanie lehoty bolo možné odpustiť; čo však nie je prípad tejto veci, keď objektívne u žalovaného žiadne vážne okolnosti nenastali. Samovoľne zvolená dovolenka po už oznámenom termíne pojednávania sa nedá označiť za vážny ospravedlniteľný dôvod, ale len za vyhýbanie sa súdu. Z oneskorene predloženého dovolenkového lístku tiež vyplýva, že dovolenka nebola žalovanému udelená na ním tvrdené „*sprevádzanie svokrovcov na plánovaných lekárskech vyšetreniach v [REDAKOVANÉ]*“, ale mu bola udelená na jeho vlastné „*zotavenie*“, a to „*od 20.6.2018 do 25.6.2018*“; t. j. žalovaný preukázateľne klamal. Jeho klamstvo osvedčuje aj na dovolenkovom lístku uvedené miesto pobytu – [REDAKOVANÉ], čo je úplne iná obec ako [REDAKOVANÉ]. Žalovaný napokon ani dodnes žiadne údajné sprevádzanie svokrovcov na lekárske vyšetrenia nijako podľa čl. 8 CSP nezdokladoval.

22. Najvyšší súd svoje konštatovanie o včasnom ospravedlnení žalovaného z pojednávania, ktoré je objektívne v rozpore s časovým priebehom žalovaného úkonov, nevysvetlil, čím zaťažil napadnuté rozhodnutie vadou svojvôle a nepreskúmateľnosti.

23. Napriek tomu, že sťažovateľka upozornila najvyšší súd na splnenie materiálneho kritéria na vydanie rozsudku pre zmeškanie podľa § 274 písm. b) CSP, t. j. že u žalovaného neexistovali žiadne vážne dôvody na jeho ospravedlnenie, najvyšší súd sa k tejto jej podstatnej dovolacej námietke nijako nevyjadril.

24. Nezákonným zrušením právoplatného rozhodnutia a vrátením veci späť do prvoinštančného konania najvyšší súd vyvolal stav, keď žaloba podaná 20. septembra 2017 nie je dosiaľ (skoro 6 rokov) právoplatne rozhodnutá. Najvyšší súd tým porušil aj čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru o zákaze zbytočných prieťahoch v konaní.

25. Namietnutým nezákonným zrušením právoplatného rozhodnutia krajského súdu, ktorým bol sťažovateľke nielen priznaný, ale aj vymožený finančný nárok vo výške 8 225 eur s príslušenstvom a ktoré jej zároveň umožňovalo užívať jej majetok – nehnuteľnosti (čomu bránil a aj naďalej bráni žalovaný), najvyšší súd porušil aj čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu, keď okrem spochybnenia jej priznaného finančného práva odňal sťažovateľke aj súdom priznanú ochranu jej vlastníckeho práva pred žalovaným.

III.

Vyjadrenie najvyššieho súdu, zúčastnenej osoby a replika sťažovateľky

III.1. Vyjadrenie najvyššieho súdu:

26. Najvyšší súd k ústavnej sťažnosti uviedol, že v konaní došlo k procesným vadám podľa § 420 písm. f) CSP, čo je okolnosť, pre ktorú musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie vždy zrušiť, pretože rozhodnutie vydané v konaní postihnutom takou závažnou procesnou vadou, nemôže byť považované za správne.

27. Zároveň uviedol, že okresný súd predložil spis na účely rozhodnutia o dovolaní najvyššiemu súdu po prvýkrát 16. septembra 2021, vec bola vedená pod sp. zn. 5Cdo/152/2021 a vybavená 30. júna 2022 vrátením spisu z dôvodu jeho predčasného predloženia. V prípise najvyššieho súdu bolo uvedené, že z obsahu spisu nemožno urobiť záver o riadnom doručení uznesenia krajského súdu žalovanému. Žalovaného v konaní zastupoval advokát [REDAKOVANÉ] na základe plnej moci, ktorý ako svoje sídlo uviedol adresu [REDAKOVANÉ], pracovisko [REDAKOVANÉ]. Na základe úpravy kancelárie doručoval súd prvej inštancie napadnuté uznesenie krajského súdu právnomu zástupcovi žalovaného na jeho fyzickú adresu pracoviska [REDAKOVANÉ]. Na predmetnej adrese túto písomnosť advokát neprevzal v odbernej lehote a vrátila sa súdu.

28. Zo zákona o e-Governmente je súd povinný doručovať písomnosti advokátovi do elektronickej schránky advokáta, aby bolo doručenie rozhodnutia účinné (pozri napr. uznesenie najvyššieho súdu č. k. 9Cdo 124/2021 zo 16. júna 2021), a preto keď súd prvej inštancie doručoval uznesenie krajského súdu právnomu zástupcovi žalovaného na jeho fyzickú adresu, nie je možné považovať toto doručenie za účinné. Zaujímavosťou je, že všetky predchádzajúce písomnosti v konaní doručoval okresný súd nielen [REDAKOVANÉ], ale aj právnomu zástupcovi sťažovateľky do elektronickej schránky.

29. Spis bol opätovne predložený najvyššiemu súdu na účely rozhodnutia o dovolaní žalovaného 11. augusta 2022 a vec bola zapísaná pod sp. zn. 5Cdo/150/2022.

III.2. Vyjadrenie zúčastnenej osoby:

30. Zúčastnená osoba (žalovaný), ktorou je [REDAKOVANÉ], uviedla, že nemožno ako pravdivé potvrdiť, že sporové strany, teda súrodenci, sú spoluvlastníkmi sporných nehnuteľností v tom podiele, ako to tvrdí sťažovateľka. V ďalšom menovaný obsiahlo uviedol skutkové okolnosti týkajúce sa nadobudnutia vlastníckeho práva k sporným nehnuteľnostiam, ako aj ich užívania.

31. K doručovaniu rozhodnutia krajského súdu žalovaný uviedol, že jeho právny zástupca nedostal oznámenie o uložení zásielky, preto sa nedozvedel, že mu bolo rozhodnutie krajského súdu doručované. Jeho reklamácia týkajúca sa doručovania bola neúspešná, keďže pošta akékoľvek pochybenie vylúčila. Na základe uvedeného zastáva názor, že by nemal znášať negatívne následky pochybného doručovania zásielky poštovým úradom, najmä ak sa nedá jednoznačne preukázať pochybenie jeho právneho zástupcu, ale ani vylúčiť pochybenie v konaní poštového úradu.

32. Podľa žalovaného je nesporné, že náhradné doručovanie prichádza do úvahy len pri fyzickej osobe, prípadne aj pri právnickej osobe, no nie pri doručovaní advokátovi. So sťažovateľkiným tvrdením, že najvyšší súd riadne neodôvodnil, prečo poprel účinky § 111 ods. 3 CSP, sa nemožno stotožniť. Najvyšší súd uviedol, že dovolanie bolo podané včas, lebo nedostatok doručenia uznesenia právnomu zástupcovi žalovaného bol odstránený, čím sa uvádza všetko potrebné.

33. K tvrdeniu sťažovateľky o tom, že ak by neplatilo pravidlo podľa § 111 ods. 3 CSP, potom sa žalovaný mal oboznámiť s obsahom rozhodnutia prostredníctvom advokáta, ktorý nahliadol do spisu 21. februára 2020 a urobil si fotografie uznesenia krajského súdu, a preto lehota na podanie dovolania uplynula posledným dňom dvojmesačnej lehoty na podanie odvolania počítajúcej sa od uvedeného dňa a keďže dovolanie podal oveľa neskôr, márnym uplynutím už uvedenej lehoty jeho právo na podanie dovolania zaniklo, žalovaný uvádza, že nemožno ponechávať na sporových stranách, aby sa aktívne zúčastňovali na doručovaní nahliadnutím do súdneho spisu.

34. Za neopodstatnený formalizmus nemožno pokladať taký postoj súdu, ktorým neuznáva „doručenie“ rozhodnutia vo veci samej spôsobom prefotenia si vydaného súdneho rozhodnutia pri nahliadnutí do súdneho spisu. Zákon také doručenie ako zákonné a právne relevantné nepozná.

35. Pokiaľ ide o posudzovanie naplnenia zákonných predpokladov na vydanie rozhodnutia pre zmeškanie, uvedené je podľa žalovaného potrebné posudzovať v širších súvislostiach, ako to urobil aj najvyšší súd, ktorý hodnotil správanie žalovaného počas celého súdneho konania. V ďalšom žalovaný obsírne opísal okolnosti, pre ktoré nesúhlasí s vydaním rozsudku pre zmeškanie v jeho veci, tvrdiac, že sa z nariadeného pojednávania ospravedlnil riadne a včas.

III.3. Replika sťažovateľky:

36. Sťažovateľka vo svojej replike uviedla, že najvyšší súd sa vo svojom vyjadrení obmedzil na zopakovanie odôvodnenia svojho rozhodnutia a pred sťažovateľkou zatajeného pokynu z 30. júna 2022, vo vzťahu ku ktorým sa ani len nepokúsil negovať žiadnu z ústavných námietok sťažovateľky, a preto sťažovateľka svoju ústavnú sťažnosť považuje aj za naďalej dôvodnú. Za nesporné sťažovateľka považuje, že uznesenie najvyššieho súdu nikde neuvádza, prečo dovolanie malo byť podané údajne včas. Údajnú včasnosť dovolania má vysvetľovať len pokyn najvyššieho súdu z 30. júna 2022, ktorého obsah ani nebol obsahom „prísne kontradiktórneho“ dovolania žalovaného.

37. Najvyšší súd nevysvetlil okolnosti, pre ktoré zrušil rozhodnutia súdov nižšej inštancie z dôvodu nesplnenia podmienok na vydanie rozsudku pre zmeškanie, ktoré tvorili najpodstatnejšiu časť obrany sťažovateľky proti dovolaniu žalovaného.

38. Pokiaľ ide o stanovisko zúčastnenej osoby, sťažovateľka uviedla, že jej tvrdenia boli opakovane vyvrátené vo viacerých konaniach (sp. zn. V-24792/2010, ako aj v konaniach vedených okresným súdom pod sp. zn. 21C/70/2011, sp. zn. 16C/309/2013, sp. zn. 52C/44/2017 a aktuálne riešenej právnej veci).

39. Čo sa týka namietaného doručovania uznesenia krajského súdu, sťažovateľka uviedla, že toto bolo riadne doručované na adresu pracoviska advokáta žalovaného, ktorú tento advokát podľa § 106 ods. 1 CSP opakovane uvádzal na svojich podaniach (vrátane registrácie tejto adresy v zozname

Slovenskej advokátskej komory) a na ktorej tak už len podľa § 39 advokátskeho poriadku mal mať zabezpečené preberanie zásielok. Povinnosť elektronickej komunikácie má podľa § 821 ods. 3 zákona o súdoch len advokát, nie súd; súd má právo doručovať písomnosti aj poštou, najmä ak podľa § 17 ods. 4 zákona o e-Governmente elektronickeému doručovaniu bránila prekážka absencie e-podpisu dovolenkujúceho sudcu, čím už len v záujme zamedzenia prieťahov podľa čl. 17 CSP a § 48 ods. 2 ústavy bol odvolací súd oprávnený využiť svoje právo na poštové doručovanie. Aktivita súdu smerujúca k zamedzeniu prieťahov tak nemôže byť uplatňovaná v jeho neprospech.

40. Žalovaný si obsahu uznesenia odvolacieho súdu bol zároveň vedomý viac ako dva mesiace pred podaním dovolania vyhotovením si jeho fotografií zo súdneho spisu, i keď sťažovateľka súhlasí so žalovaným, že tento nemá aktívnu povinnosť sa podieľať na doručovaní. Uvedené nič nemení na tom, že ak pri svojom dobrovoľnom nazretí do súdneho spisu si žalovaný preukázateľne urobí priamu kópiu celého rozhodnutia súdu, tak najneskôr v tomto momente mu celý jeho obsah bol sprístupnený takým nespochybniteľným spôsobom, aby mohol spísať a podať dovolanie; čím opätovné doručovanie tohto jemu už známeho uznesenia by predstavovalo aj len ničím neopodstatnený formalizmus (odvolacie uznesenie mu tak bolo doručené „pri inom úkone súdu“, ktorým bolo sprístupnenie mu súdneho spisu, aby si z neho žalovaný urobil kópiu tohto odvolacieho uznesenia, čo žalovaný aj urobil).

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

41. Podstata námietok sťažovateľky smeruje proti najvyšším súdom ústavne neudržateľnému:

- posúdeniu včasnosti žalovaným podaného dovolania zo strany najvyššieho súdu, ktorý nepovažoval za účinné doručenie rozhodnutia krajského súdu v listinnej podobe, ale len elektronické doručenie;
- posúdeniu predpokladov na vydanie kontumačného rozsudku podľa § 274 CSP, pretože ospravedlnenie žalovaného nebolo podané včas, čo zhodne konštatoval aj krajský súd;
- rozhodnutiu, ktoré vyústilo aj do porušenia základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov, keďže o žalobe sťažovateľky podanej 20. septembra 2017 nie je dosiaľ (skoro 6 rokov) právoplatne rozhodnuté, ako aj porušenia jej vlastníckeho práva.

K namietanému porušeniu práva sťažovateľky na súdnu ochranu (čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 6 ods. 1 dohovoru), základného práva na rovnosť v konaní (čl. 47 ods. 3 ústavy):

42. V nadväznosti na sťažnostnú argumentáciu sťažovateľky ústavný súd, vychádzajúc zo svojho ústavného postavenia a poukazujúc na svoju stabilizovanú judikatúru, zdôrazňuje, že vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštanciou (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96), a preto nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecným súdom bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie

a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže ústavný súd zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by malo za následok porušenie niektorého základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02 atď.).

43. Vo svojej rozhodovacej činnosti ústavný súd uprednostňuje materiálne poňatie právneho štátu, ktoré spočíva okrem iného na interpretácii právnych predpisov z hľadiska ich účelu a zmyslu, pričom pri riešení (rozhodovaní) konkrétnych prípadov sa nesmie opomínať, že prijaté riešenie (rozhodnutie) musí byť akceptovateľné aj z hľadiska všeobecne ponímanej spravodlivosti (m. m. IV. ÚS 1/07, IV. ÚS 75/08, I. ÚS 57/07, I. ÚS 82/07, IV. ÚS 182/07). Priorizovanie formálnych požiadaviek vyplývajúcich z noriem bežného zákonodarstva (formálne poňatie právneho štátu) môže totiž v konkrétnych súdnych konaniach viesť k rozhodnutiam, ktoré budú v zjavnom rozpore s účelom a so zmyslom príslušnej právnej úpravy a v konečnom dôsledku môžu v súdnych konaniach spôsobiť porušenie práva na spravodlivý proces (III. ÚS 502/2011).

44. V rozpore s požiadavkou materiálnej ochrany práv zo strany súdnej moci môže byť aj príliš formalistický výklad práva, čo môže mať za následok porušenie ústavných princípov práva na spravodlivý proces (m. m. III. ÚS 497/2011). V záujme poskytovania materiálnej ochrany práv je podľa ústavného súdu potrebné posudzovať aj inštitút doručovania súdnych rozhodnutí, a to v kontexte následného posúdenia včasnosti podaného opravného prostriedku, berúc pritom do úvahy požiadavku uplatňovanú pri výklade a aplikácii príslušných právnych predpisov, a to zachovať spravodlivú rovnováhu pri poskytovaní ochrany uplatňovaným právam a oprávneným záujmom oboch strán v spore, t. j. žalobcu aj žalovaného (m. m. III. ÚS 271/05, III. ÚS 78/07). Princíp spravodlivosti a požiadavka materiálnej ochrany práv sú totiž v rámci koncepcie materiálneho právneho štátu podstatnými a neopomenuteľnými atribútmi predovšetkým súdnej ochrany.

45. Rovnosť strán v civilnom konaní je v judikatúre Európskeho súdu pre ľudské práva vyjadriteľná princípom rovnosti zbraní, ktorý tvorí prvok spravodlivého súdneho konania podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (obdobne čl. 47 ods. 3 ústavy). Právo na spravodlivé súdne konanie preto v kontexte princípu rovnosti zbraní zabezpečuje, aby každá strana sporu mala možnosť hájiť si svoju vec pred súdom za podmienok, ktoré ju podstatne neznevýhodňujú v pomere k druhej strane (napr. De Haes a Gijssels proti Belgicku, rozsudok z 24. 2. 1997, sťažnosť č. 19983/92, § 53 alebo Ankerl proti Švajčiarsku, rozsudok z 23. 10. 1996, sťažnosť č. 17748/91, § 38).

46. Princíp rovnosti účastníkov konania (resp. strán v spore) však zároveň tvorí základný definičný prvok práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a aj nevyhnutnú súčasť každého právneho štátu, ktorý sa k tomuto princípu hlási prostredníctvom čl. 1 ods. 1 ústavy.

47. Do obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (obdobne aj právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) patrí právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá má základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon. Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal výklad dotknutej právnej normy, ktorý je v súlade s ústavou, čo je

základným predpokladom na ústavne konformnú aplikáciu tejto právnej normy na zistený skutkový stav veci.

48. V kontexte prvej nosnej námietky atakujúcej posúdenie včasnosti žalovaným podaného dovolania ústavný súd konštatuje, že k porušeniu základného práva na súdnu ochranu môže dôjsť aj ústavne neudržateľným posúdením včasnosti podaného dovolania. V takomto prípade bude vecné prejednanie dovolania zasahovať do základného práva na súdnu ochranu protistrany, v ktorej prospech by, naopak, bolo prípadné odmietnutie dovolania ako podaného oneskorene s výsledkom zachovania právneho stavu daného rozhodnutím odvolacieho súdu, a teda prelomenia právnej istoty, ktorá bola v danej veci nastolená potvrdzujúcim rozhodnutím odvolacieho súdu.

49. Včasnosť podania dovolania ako jednej z objektívnych podmienok na to, aby tento opravný prostriedok vyvolal zamýšľané právne následky, sa viaže ku skutočnosti doručenia rozhodnutia, ktoré sa dovolaním napáda. Účelom dovolania (ako aj iných opravných prostriedkov) je dosiahnutie nápravy nezákonného rozhodnutia za splnenia zákonom požadovaných podmienok, t. j. prípustnosti, včasnosti, oprávnenosti osoby a náležitostí. Predpokladom dosiahnutia úspešnej nápravy nezákonného rozhodnutia je logicky oboznámenie sa s obsahom nezákonného rozhodnutia, ktoré sa napáda opravným prostriedkom, keďže len tak môže v opravnom prostriedku sporová strana zaujať právne relevantnú obranu proti argumentom, na ktorých je podľa jej názoru nezákonné rozhodnutie založené (IV. ÚS 266/2023).

50. Záonné pravidlá doručovania slúžia na ochranu procesných práv sporových strán, ktoré musia mať pri výkone svojich práv a povinností, a to aj procesnej povahy, istotu o obsahu doručovaného rozhodnutia.

51. Sťažovateľka predovšetkým argumentuje, že žalovanému bolo riadne doručované rozhodnutie odvolacieho súdu na právnom zástupcom uvádzanú adresu, resp. že sa o jeho obsahu preukázateľne dozvedel počas nahliadnutia do súdneho spisu, keď si vyhotovil jeho fotografie (čo preukazuje predložený úradný záznam, pozn.). Zdôraznením postavenia ústavného súdu ako ochrancu ústavnosti, do ktorého právomoci nepatrí zisťovať skutkový stav v základnom konaní, ústavný súd konštatuje, že sťažovateľkou uvádzané skutočnosti sú spôsobilé byť predmetom preskúmania v konaní pred dovolacím súdom v rámci vyhodnocovania účinnosti doručenia súdneho rozhodnutia v kontexte materiálneho prístupu, pre ktorý je podstatné to, či sa adresát mohol s obsahom doručovanej písomnosti zoznámiť a či tak bolo zachované jeho právo na súdnu ochranu.

52. Hoci systematika § 105 CSP nasvedčuje hierarchickej postupnosti spôsobov doručovania písomnosti súdom, pri jeho aplikácii je nevyhnutné vychádzať z toho, že konečné rozhodnutie o spôsobe doručenia patrí súdu. Ten musí podľa okolností zvážiť, ktorým zo spôsobov doručenia sa dosiahne materiálny cieľ doručovania, a to oboznámenie sa s obsahom rozhodnutia, a zároveň sa naplnia ostatné požiadavky práva na spravodlivé súdne konanie vrátane plynulosti konania. Z obsahu spisu pritom vyplýva, že okresný súd zvolil doručenie písomnosti v listinnej podobe poštou z dôvodu, že rozsudok krajského súdu nebol podpísaný zaručeným elektronickým podpisom, preto nemohol byť doručovaný ako elektronický úradný dokument. Ústavný súd dodáva, že ustanovenie o náhradnom doručení podľa § 111 ods. 3 CSP platí bez ohľadu na povahu adresáta, teda aj pre doručenie advokátovi.

53. Vo vzťahu k názoru najvyššieho súdu, ktorý rezultoval pri doručovaní uznesenia krajského súdu, ústavný súd konštatuje, že jeho doručenie právnomu zástupcovi žalovaného v listinnej podobe (nastala fikcia doručenia, keďže zásielka sa vrátila súdu po uplynutí odbernej lehoty ako nedoručená, č. l. 136 spisu) je rovnocenným spôsobom oznámenia rozhodnutia, ktorý efektívne vyvoláva účinky doručenia rovnako, akoby to bolo v prípade jeho elektronického doručenia do elektronickej schránky právneho zástupcu. Uvedený názor o rovnocennosti spôsobu doručenia a výberu spôsobu na strane súdu ústavný súd už napokon vyslovil vo svojich predchádzajúcich rozhodnutiach (pozri II. ÚS 30/2023, I. ÚS 49/2023), v ktorých poukázal na § 82l ods. 5 zákona o súdech, podľa ktorého súd na žiadosť účastníka doručí rozhodnutie aj v elektronickej podobe jeho prevedením z listinnej podoby alebo naopak. Ustanovenie § 82l ods. 3 zákona o súdech upravuje postup iných orgánov verejnej moci, účastníkov a ich zástupcov pri doručovaní dokumentov do elektronickej schránky súdu, ide teda o situácie, kde súd vystupuje ako príjemca dokumentov, nie ich odosielateľ. Vo veci sťažovateľky je nesporné, že išlo o doručovanie uznesenia krajského súdu okresným súdom, ktorý zvolil listinnú formu doručenia, vychádzajúc z adresy uvádzanej právnym zástupcom žalovaného na jeho podaniach a plnomocenstve; ako aj adresy jeho pracoviska zapísanej v zozname advokátov vedenom Slovenskou advokátskou komorou, čo žalovaný nijako nespochybnil. Skutočnosť, že sa právny zástupca s obsahom zásielky neoboznámil, a tá sa vrátila okresnému súdu ako neprevzatá v odbernej lehote, je vzhľadom na uplatnenú fikciu doručenia (nevyvrátenú) irelevantná. Napokon žalovaný nerozporoval ani tvrdenie sťažovateľky, že sa jeho právny zástupca skutočne oboznámil s obsahom uznesenia krajského súdu počas nahliadnutia do súdneho spisu okresného súdu.

54. Ústavný súd stabilne judikuje, že za ústavne nesúladne (porušujúce základné práva) treba považovať rozhodnutia všeobecných súdov, ktorými boli zákony a podzákonné úpravy (vrátane noriem týkajúcich sa doručovania rozhodnutí všeobecných súdov) interpretované v extrémnom rozpore s princípmi spravodlivosti, napr. v dôsledku prílišného formalizmu (IV. ÚS 192/08, IV. ÚS 1735/07, I. ÚS 26/2010).

55. Priorizovanie formálneho výkladu aplikovaných ustanovení týkajúcich sa doručovania rozhodnutia odvolacieho súdu v kontexte uplatnenia práva podať dovolanie a neuplatnenie materiálneho prístupu a nezohľadnenie skutočností, ktoré by mohli viesť k záveru o tom, že žalovaný ako dovolateľ sa s obsahom rozhodnutia odvolacieho súdu mohol zoznámiť, čo je predpokladom pre možnosť zaujať právne relevantnú obranu proti argumentom, na ktorých je rozhodnutie odvolacieho súdu založené, viedli k vydaniu napadnutého uznesenia najvyššieho súdu, ktoré je zjavne v rozpore s účelom a so zmyslom právnej úpravy (účinného) doručovania rozhodnutí v kontexte možnosti uplatňovať proti takémuto rozhodnutiu (účinne) opravné prostriedky. Napadnuté uznesenie najvyššieho súdu zároveň spôsobuje nerovnováhu pri poskytovaní ochrany uplatňovaným právam a oprávneným záujmom sporových strán s neoprávnenou výhodou v prospech žalovaného, a to opakovaným doručovaním rozsudku krajského súdu právnomu zástupcovi žalovaného do jeho elektronickej schránky, ako aj zohľadnením dovolania ako podaného včas (bez toho, aby najvyšší súd ústavne udržateľným spôsobom vyhodnotil, či k účinnému doručeniu prvému právnomu zástupcovi došlo), resp. zaujal stanovisko k preukázateľnému oboznámeniu sa dovolateľa s rozhodnutím odvolacieho súdu počas nahliadnutia do spisu.

56. Prípís adresovaný okresnému súdu, na ktorý odkazuje najvyšší súd, neobsahuje žiadne determinujúce právne závery k tu prejednáwanej podstatnej otázke včasnosti podaného dovolania v kontexte (účinného) doručovania rozhodnutia odvolacieho súdu advokátovi. Navyše k jeho obsahu sa sťažovateľka nemala možnosť vyjadriť.

57. Účinnosť doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu je *conditio sine qua non* na to, aby dovolací súd mohol následne posúdiť splnenie podmienok na dovolacie konanie.

58. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu je požiadavka riadneho odôvodnenia jedným zo základných atribútov spravodlivého procesu. Dodržiavanie povinnosti odôvodniť rozhodnutie má zaručiť transparentnosť a kontrolovateľnosť rozhodnutí súdov a vylúčiť svojvôľu, lebo len vecne správne (zákonu celkom zodpovedajúce) rozhodnutie a náležite, t. j. zákonom vyžadovaným spôsobom, odôvodnené rozhodnutie napĺňa ako neoddeliteľná súčasť „stanoveného postupu“ ústavné kritériá vyplývajúce preň z ústavy a dohovoru (I. ÚS 327/2010).

59. K procesným podmienkam prípustnosti dovolania patrí okrem iných jeho včasnosť, ktorú skúma najvyšší súd ako dovolací súd *ex offio*. Postup, ktorým najvyšší súd pri vyhodnocovaní splnenia procesných podmienok prípustnosti dovolania ignoruje skutočnosti pre posúdenie prípustnosti dovolania rozhodujúce, nemožno označiť inak ako ústavne neudržateľný.

60. Vzhľadom na uvedené závery týkajúce sa posudzovania včasnosti podaného dovolania a konštatovaného nerešpektovania rovnocennosti listinného i elektronického spôsobu doručovania ústavný súd sa ďalšími námietkami sťažovateľky, ktoré sa týkali splnenia zákonných podmienok na vydanie rozsudku pre zmeškanie v jej právnej veci, nezaoberal.

61. Napadnutým uznesením najvyššieho súdu, ktoré je výsledkom formálneho výkladu ustanovení Civilného sporového poriadku, preto došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

62. Tým, že najvyšší súd meritórne posudzoval dovolanie žalovaného, hoci neboli na to splnené zákonné procesné podmienky, zároveň porušil aj základné právo na rovnosť účastníkov konania podľa čl. 47 ods. 3 ústavy (bod 1 výroku nálezu).

K namietanému porušeniu práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov (čl. 48 ods. 2 ústavy, čl. 6 ods. 1 dohovoru) a vlastníckeho práva (čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu):

63. V súvislosti s ústavnou sťažnosťou sťažovateľky proti uzneseniu najvyššieho súdu, ktorým malo dôjsť k porušeniu jej práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov, ústavný súd poukazuje na svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej k porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov, ako aj práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote (ktoré majú procesný charakter), nemôže dôjsť rozhodnutím konkrétneho orgánu verejnej moci, ale len jeho postupom (nečinnosťou, nesprávnym, resp. neefektívnym postupom a pod.). Z uvedeného vyplýva, že v prípadoch, ak sťažovateľ namieta porušenie tohto práva konkrétnym rozhodnutím orgánu verejnej moci, a nie jeho postupom, ústavný súd takú sťažnosť odmietne ako zjavne

neopodstatnenú (pozri II. ÚS 724/2014, I. ÚS 136/2015, IV. ÚS 467/2023, III. ÚS 170/2021, III. ÚS 16/2022).)

64. K sťažovateľkou namietanému porušeniu čl. 20 ods. 1 ústavy, resp. čl. 1 dodatkového protokolu ústavný súd dodáva, že za okolností, keď ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovel a vyslovil porušenie práva sťažovateľky na súdnu ochranu, zároveň zrušil napadnuté uznesenie najvyššieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie, bolo už bez právneho významu, aby vyhovel explicitne aj tejto námietke sťažovateľky.

65. Vzhľadom na uvedené ústavný súd ústavnej sťažnosti sťažovateľky v tejto časti nevyhovel (bod 4 výroku nálezu).

66. Keďže ústavný súd vyslovil porušenie označených práv, napadnuté uznesenie najvyššieho súdu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a jemu zodpovedajúceho § 133 ods. 2 a 3 písm. b) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) zrušil a vec vrátil najvyššiemu súdu na ďalšie konanie (bod 2 výroku nálezu).

67. Podľa § 134 ods. 1 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd zruší právoplatné rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah a vec vráti na ďalšie konanie, ten, kto vo veci vydal rozhodnutie, rozhodol o opatrení alebo vykonal iný zásah, je povinný vec znova prerokovať a rozhodnúť. V tomto konaní alebo postupe je viazaný právnym názorom ústavného súdu.

68. Vyslovenie porušenia sťažovateľkou označených práv na súdnu ochranu, na rovnosť účastníkov v konaní a na spravodlivé súdne konanie napadnutým uznesením najvyššieho súdu je dostatočným podkladom na zrušenie napadnutého uznesenia najvyššieho súdu a vrátenie veci na ďalšie konanie so záväznými pokynmi ústavne udržateľným spôsobom interpretovať ustanovenia Civilného sporového poriadku v záujme uplatnenia materiálneho prístupu k ochrane práv a oprávnených záujmov sporových strán v kontexte ústavne konformného vysporiadania sa s účinnosťou doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu a následného posúdenia včasnosti dovolania.

V.

Primerané finančné zadost'učinenie

69. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

70. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti žiadala o priznanie primeraného finančného zadost'učinenia vo výške 30 000 eur z dôvodov, od ktorých odvodzovala opodstatnenosť svojej ústavnej sťažnosti, pričom poukazovala na zrušenie jej právoplatne priznaného majetkového práva, ktoré si už žalovaný nárokuje, a súčasne došlo u sťažovateľky z dôvodu zastavenia exekúcie k znemožneniu užívať nehnuteľnosť v jej vlastníctve

71. Podľa názoru ústavného súdu vyslovením porušenia práv sťažovateľky v spojení so zrušením napadnutého uznesenia najvyššieho súdu a vrátením veci na ďalšie konanie bola ujma, ktorá sťažovateľke vznikla, dostatočne kompenzovaná, a preto ústavný súd ústavnej sťažnosti sťažovateľky v tejto časti nevyhovel (bod 4 výroku tohto nálezu).

VI. Trovy konania

72. Ústavný súd priznal sťažovateľke (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde) nárok na náhradu trov konania v celkovej sume 663,57 eur, čo spolu s daňou z pridanej hodnoty predstavuje sumu 796,28 eur.

73. Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľky ústavný súd vychádzal z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov. Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2023 je vo výške 208,67 eur a hodnota režijného paušálu je vo výške 12,52 eur. Sťažovateľke vznikol nárok na náhradu trov konania za tri úkony právnej služby uskutočnené v roku 2023 (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie ústavnej sťažnosti ústavnému súdu a vyjadrenie k stanovisku najvyššieho súdu a zúčastnenej osoby).

74. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je najvyšší súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľky (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 CSP) označeného v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu (bod 3 výroku nálezu).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 21. novembra 2023

Miroslav Duriš
predseda senátu